

خبرنامه هفتگی

مدیریت تعارض منافع

شماره نود و سوم - ۱۱ تا ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۱

مرکز توانمندی سازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی
۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۰

۹۳

بنام خداوند جان و آفریننده

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

شماره نود و سوم - ۱۱ تا ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۱

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۹۳

مرکز توانمندی سازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۱

فهرست مطالب

- درآمد: مدیریت تعارض منافع در آموزش و پرورش: بطئی اما پیوسته ۳
- مشروح اخبار، گزارش‌ها و تحلیل‌های هفته ۸
- ❖ تعارض منافع در اداره خودروسازی‌ها: پاسخ وزارت صمت به نمایندگان مجلس ۸
- ❖ تعارض منافع مانع تصمیم‌گیری برای تمرکززدایی متخصصان پزشکی است ۸
- ❖ گزارش یک رسانه محلی از تعارض منافع در معاونت غذا و داروی کهگیلویه ۹
- ❖ درخواست حذف بازرسان نظام مهندسی از مشمولان بخشنامه تعارض منافع ۹
- ❖ طرح سوت‌زنی و مدیریت تعارض منافع در دستورکار کمیسیون‌های مجلس ۱۰
- ❖ تعارض منافع پزشکان زنان؛ ماما انجام می‌دهد تعرفه را پزشک می‌گیرد ۱۰
- ❖ نشست بررسی فرایند قانون‌گذاری مدیریت تعارض منافع در مجلس ۱۱
- ❖ تعارض منافع، مانعی بزرگ بر سر راه رگولاتوری ۱۱
- ❖ مناظره بر سر تعارض منافع در آموزش و پرورش ۱۲
- ❖ تعارض منافع نظام آموزشی کشور را به قهقرا خواهد برد ۱۳
- ❖ حاکمیت باید با رفتارهای ضد رقابتی VODها مقابله کند ۱۴
- ❖ از کنار تضاد منافع به سادگی رد می‌شویم ۱۴
- تحلیل فضای مجازی: قصه ناتمام قانون مدیریت تعارض منافع ۱۵

درآمد: مدیریت تعارض منافع در آموزش و پرورش: بطئی اما پیوسته

اخیرا تفاهم نامه همکاری میان وزارت آموزش و پرورش و جهاد دانشگاهی برای بررسی مصادیق تعارض منافع در این وزارتخانه و سازمان های تابعه آن و سایر همکاری های علمی و تحقیقاتی امضا شد. این تفاهم نامه دو سال پس از ابلاغ بخشنامه مدیریت تعارض منافع توسط وزیر وقت آموزش و پرورش (محسن حاجی میرزایی) و در راستای تسریع در اقدامات این وزارتخانه برای مدیریت تعارض منافع امضا شده است. به بهانه امضای این تفاهم نامه مروری بر اقدامات صورت گرفته در این راستا داریم.

توجه به مسئله تعارض منافع در حوزه آموزش و پرورش از سال های قبل مطرح بوده است. در دوران وزارت بطحایی اقدامات اولیه ای در این راستا صورت گرفت. اما اقدام محوری و پیشگام در این وزارتخانه در خرداد ۱۳۹۹ و با ابلاغ یک بخشنامه مختصر اما نسبتا جامع در تعیین مصادیق در بخش های مختلف این وزارتخانه صورت گرفت. بخشنامه ای که به سبب فقدان بستر حقوقی مشخص برای مدیریت تعارض منافع در ایران، بر «اجرای قانون منع مداخله کارکنان دولت در معاملات» به عنوان مبنای حقوقی تاکید کرده و در هفته های اول نیز با این عنوان معرفی شد.

بندهای این بخشنامه به ترتیب بر منع تعارض منافع در حوزه صدور مجوز، راه اندازی و اداره مدرسه یا مرکز آموزشی و پرورشی غیردولتی، انعقاد قرارداد اجرای طرح های پژوهشی با کارکنان سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی و اعضای کارمند شورای تحقیقات استان ها، توزیع و فروش اجباری کتب کمک آموزشی، عضویت هم زمان مدیران و کارکنان شاغل در مدیریت شرکت های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و در نهایت انعقاد قرارداد همکاری با مهندسين مشاورى شاغل در سازمان نوسازى، توسعه و تجهيز مدارس کشور ارجاع داشته اند.

حرکت بطئی و کند در جهت مدیریت تعارض منافع

پس از ابلاغ بخشنامه مذکور لااقل در دو نوبت آمار و ارقامی از اجرای بخشنامه توسط معاون حقوقی وزیر آموزش و پرورش ارائه شده است:

در ۱۲ مهر ۱۳۹۹ [معاون حقوقی و امور مجلس وزارت آموزش و پرورش در برنامه تلویزیونی پرسشگر](#) با موضوع بررسی روند تعارض منافع در آموزش و پرورش این آمار را ارائه کرد: تعدادی از مسئولان مدرسه دار در ستاد و تعدادی در سطح مدیران کل استانی بود و در مجموع تعداد آنها حدود ۲۲۵ شد که در ۲ طبقه درجه یک و دو تقسیم بندی شدند. از این تعداد ۱۳۹ نفر در طبقه اول و مابقی شامل طبقه دوم شدند؛ به این معنی که خانواده همسر یا خانواده خود فرد

مدرسه‌داری می‌کنند. ۳۱ نفر از معاونت آموزشی استان‌ها و شهرستان‌ها، ۳۲ نفر از مدیران مناطق و ۱۸ نفر از مسئولان شاغل در حوزه حقوقی مشمول بخشنامه تعارض منافع می‌شوند.

اما آمار جدیدتر در این زمینه در ۲۲ فروردین ۱۴۰۱ توسط همین مقام مسئول ارائه شده است: [۱۸۴ نفر مشمول این بخشنامه شناسایی شدند](#). یک معاون وزیر، پنج مدیر کل آموزش و پرورش استان، ۳۷ مدیر نواحی، ۱۶ معاون پرورشی، ۴۹ معاون آموزشی، هشت رئیس اداره، ۱۹ کارشناس مسئول، ۲۳ کارشناس، دو رئیس اداره، چهار کارشناس مسئول و ۲۰ کارشناس از این جمله بودند. بر این اساس ۱۰۶ توقف فعالیت، ۶۱ استعفاء، سه مورد بازنشستگی، هفت مورد جایگزین معاون آموزشی، سه انتقال سهام و چهار تغییر نماینده انجام شد.

با فرض اینکه رقم ۱۸۴ مشمول شناسایی شده که اخیراً اعلام شده مربوط به همان طبقه درجه یک باشد (خود فرد مدرسه‌دار بوده است نه خویشان درجه یک وی) رقم مشابه آن در حدود یک سال و نیم پیش ۱۳۹ مشمول بوده است. یعنی ظرف مدت یک سال و نیم در حد فاصل مهر ۱۳۹۹ تا فروردین ۱۴۰۱ تنها ۴۵ نفر مشمول جدید بخشنامه تعارض منافع در وزارت آموزش و پرورش شناسایی شده‌اند.

در این بین، خبری که در مورد [صدور مجوز تأسیس مدرسه غیرانتفاعی توسط مدیرکل آموزش و پرورش خوزستان برای خودش](#) در فروردین ۱۴۰۱ انتشار یافت، این ابهام را بیش از پیش در فضای عمومی پدید آورد که گویا وزارت آموزش و پرورش توان اعمال بخشنامه در میان مدیران کل استانی خود را هم ندارد. هرچند مورد مذکور ظاهراً با بخشنامه مدیریت تعارض منافع فعلی منافات نداشته است^۱، اما بازتاب منفی زیادی داشت.

این حرکت بسیار بطئی در شناسایی مصادیق مشمول بخشنامه چه پیامی دارد؟ تردیدی نیست که آموزش و پرورش به عنوان یکی از گسترده‌ترین زیرمجموعه‌های بوروکراتیک حکومت با [حدود ۹۲۷ هزار نفر کارمند](#) (در سالنامه آماری سال ۹۶ که البته ۷۵ درصد آنان معلمان هستند) حامل ابعاد وسیع‌تری از تعارض منافع در سطوح مختلف است. شناسایی حدود ۲۰۰ مصداق تعارض منافع در این وزارتخانه عریض و طویل، اتفاق ظاهراً مهمی محسوب نمی‌شود.

اما نکته دوم این است که شناسایی مصادیق تعارض منافع و تلاش در جهت مدیریت آن‌ها روی کاغذ ممکن است کار آسانی باشد اما در عمل پیچیدگی‌های زیادی دارد و تازه پس از شناسایی افراد، مشکلات برای رفع تعارض منافع آغاز می‌شود. بسیاری از مدیران یا کارکنان سطوح پایین‌تر که مشمول بخشنامه تشخیص داده می‌شوند حاضر به پذیرش تبعات آن نیستند و به سمت اقامه دعوی در دیوان عدالت اداری می‌روند که خود این امر بار پرونده‌های اداری-حقوقی را در تشکیلات این وزارتخانه به میزان قابل توجهی افزایش می‌دهد؛ جدا از اینکه ممکن است افراد مشمول به

۱. تبصره بند ۱ بخشنامه تصریح می‌کند «اعطای موافقت اصولی با رعایت ضوابط قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی غیردولتی، [توسط مدیران عضو شورای سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت استان‌ها] بلامانع است.»

ناراضیان و مخالفان پروپاقرص طیف مدیریت‌کننده تعارض منافع بدل شده و انواع تنش‌ها و تعارض‌های جدید شکل بگیرد.

دو بال قاطعیت و دوراندیشی برای مدیریت تعارض منافع

به دلیل همین مسائل و پیچیدگی‌های عملی است که در هر دو بخشنامه رئیس سازمان بهزیستی (آبان ۱۳۹۸) و وزیر آموزش و پرورش (خرداد ۱۳۹۹) در فاصله کوتاهی با اعتراض مواجه شده و لاقلاً در یک مورد با اقامه دعوی در دیوان عدالت اداری، بندی که مربوط به گستراندن دایره شمول بخشنامه به خویشاوندان درجه یک می‌شد، ابطال شد^۱ و گویا در وزارت آموزش و پرورش نیز اعمال بخشنامه به خویشاوندان مدیران و کارکنان آموزش و پرورش فعلاً مسکوت مانده و در آمار اخیر که توسط معاون حقوقی این وزارتخانه ارائه شد، چیزی در مورد طبقه دوم (خویشاوندان) مشمول بخشنامه ذکر نشده است.

در نتیجه باید اذعان کرد که مدیریت تعارض منافع در عمل با دست‌اندازها و دشواری‌های متعددی مواجه است که سرعت عمل را کند می‌کند. برخی تصور می‌کنند که علت این کندی در فقدان قانون مادر برای مدیریت تعارض منافع است. درست است که داشتن یک قانون مادر سنجیده و فراگیر برای مدیریت تعارض منافع می‌تواند شناسایی مصادیق و برخورد با آن‌ها را تا حدی تسهیل و تسریع کند، اما نباید از نظر دور داشت که گیر و گرفتاری در مدیریت تعارض منافع بیش از بستر حقوقی است؛ اینجا «منافع مستقیم افراد و گروه‌ها» در میان است؛ مدیریت تعارض باید به شکلی صورت گیرد که اولاً حقوق طبیعی یا قانونی افراد با تفسیر مضیق پایمال نشود و ثانیاً تعارض‌ها و تنش‌های ناشی از برخورد با مصادیق تعارض منافع منجر به اختلال و ناکارآمدی بیشتر در سیستم اداری موجود نگردد. لذا تحقق عملی مدیریت تعارض منافع کاری ظریف است و نیاز به برخورد سنجیده و جامع‌الاطراف دارد؛ در غیر این صورت واکنش‌های نامتین در سیستم برمی‌انگیزد و می‌تواند اساس کار را مختل کند. قاطعیت و دوراندیشی دو بال لازم برای مدیریت تعارض منافع است.

مسیر پیش روی نظام آموزش و پرورش

عزم و اراده وزیر فعلی آموزش و پرورش (دکتر یوسف نوری) برای پیگیری موضوع تعارض منافع و درک درست از این پدیده به عنوان عامل بی‌عدالتی موضوعی درخور توجه است. این اراده می‌تواند منشاء اقدامات مثبت برای مدیریت تعارض در حوزه آموزش عمومی باشد.

۱. رأی شماره‌های ۲۶۷۵ الی ۲۶۷۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع «اطلاق بند ۵ بخشنامه شماره ۱۵/۷/۱۳۹۸-۹۳۳۷۷۰/۹۸/۹۰۰ رئیس سازمان بهزیستی کشور مبنی بر عدم صدور مجوز برای بستگان درجه یک حائزین سمت‌های ذکر شده در بند ۱ بخشنامه (شامل پدر، مادر، خواهر، برادر، پسر، دختر و همسر)، بدون در نظر گرفتن حقوق افرادی که پیش از این و به موجب مقررات حاکم، مجوز مراکز را اخذ کرده‌اند، با حقوق مکتسبه گروه اخیر منافات دارد، بنابراین ابطال شد.» (پایگاه ملی قوانین و مقررات کشور)

در میان حوزه های متنوعی که تعارض منافع در آن ها عامل بروز اختلال در سطحی فراگیر است، تعارض منافع در نظام سلامت و درمان و تعارض منافع در بخش آموزش عمومی در صدر قرار دارند. تقریباً تمام خانوارهای ایرانی به شکل مستقیم یا غیرمستقیم از تعارض منافع در این دو حوزه متضرر می شوند؛ چرا که به تقریب خانواده ای نیست که یا خودش دانش آموز نداشته باشد یا در میان اطرافیان نزدیک دانش آموزی نباشد. می توان استدلال کرد که تعارض منافع در نظام آموزش و پرورش ایران که دلایل پدیده پولی شدن مدارس و خصوصی سازی آموزش رشد یافته و گسترش یافت، موجب افت کیفیت آموزش، افزایش هزینه های آموزش در سبد خانوار و تفکیک طبقاتی شدید در دسترسی عادلانه و آزاد به آموزش عمومی و سپس آموزش عالی (با سازوکار کنکور) می شود.

همان گونه که در ابتدای اقدام وزیر قبلی در خرداد ۱۳۹۹ برای مدیریت تعارض منافع از سوی بسیاری از فعالان صنفی معلمان و فرهنگیان به مدیران آموزش و پرورش خاطرنشان گردید، مدیریت تعارض در این حوزه (و اصولاً هر حوزه دیگری) نیازمند مشارکت و حضور نسبتاً سازمان یافته نیروی اجتماعی پیش برنده است. خانواده ها و معلمان، گروه وسیعی هستند که عمدتاً با زندگان ناموازنه تعارض منافع در آموزش و پرورش هستند و برای ایجاد فشار اجتماعی و تحرک اداری لازم در مدیریت تعارض، مشارکت و پشتیبانی این دو رکن اهمیت اساسی دارد. حضور خانوارها در این زمینه مستلزم اقدامات ترویجی و آگاهی بخشی در سطح عمومی است. اما مشارکت معلمان و فرهنگیان می تواند در سطحی بالاتر دنبال شده و در راستای آن تمهیدات لازم برای گزارشگری و سوت زنی مصادیق تعارض منافع توسط معلمان به عنوان بزرگترین گروه کارکنان آموزش و پرورش اندیشیده شود تا این مهم تحقق یابد.

گزیده اخبار، تحلیل ها و گزارش های هفته گذشته در حوزه تعارض منافع به این شرح است:

این هفته کمیسیون اجتماعی مجلس بررسی شور دوم طرح مدیریت تعارض منافع و لایحه نحوه مدیریت تعارض منافع در انجام وظایف قانونی و ارائه خدمات عمومی را در دستور کار خواهد داشت.

دفتر مطالعات مدیریت مرکز پژوهش های مجلس موضوع نهمین جلسه از سلسله جلسات ارائه خود را «بررسی فرایند قانونگذاری مدیریت تعارض منافع در مجلس» (۲۱ اردیبهشت) قرار داده است.

سید حمید حسینی، رئیس اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفتی با اشاره به انتخاب شعار «تعارض منافع، مانع تنظیم گری و شفافیت» برای پانزدهمین همایش سالانه این اتحادیه گفت: یکی از موانع بزرگی که همواره باعث شده رگولاتوری به تعویق بیافتد موضوع تعارض منافع است.

راديو گفتگو با همکاری مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی نخستین برنامه از سلسله برنامه های تعارض منافع در نظام حکمرانی را اجرا کرد. در این برنامه منصور اردستانی (مدیرکل دفتر حقوقی املاک و حمایت قضایی وزارت آموزش و پرورش) اظهار داشت: به کارگیری مدیران استانی در نقطه صفر در

حال پیگیری است و در صورت مدرسه‌داری فرد پیشنهادی وزیر حکمی در این صورت امضا نمی‌کند و در صورت بروز هر شائبه‌ای مسئله پیگیری خواهد شد.

وزارت صمت در پاسخ به ۱۷ نماینده مجلس که پیگیر شکایت از وزیر صمت به قوه قضاییه هستند در مورد تعارض منافع شرکت‌های خودروسازی پاسخ داده که نقش وزارت صمت سیاست‌گذاری کلان و ابلاغ برنامه‌های حاکمیتی با نگاه ملی است و خودروسازان موظف به اجرای سیاست‌های کلان هستند، بنابراین هیئت مدیره این شرکت‌ها تصمیمات راهبردی اقتصادی و اجرایی را گرفته و سیاست‌گذاری کلی صنعت خودرو در وزارت صمت صورت می‌گیرد و در این زمینه تعارض منافع وجود ندارد.

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی - ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۱

مشروح اخبار، گزارش‌ها و تحلیل‌های هفته

❖ تعارض منافع در اداره خودروسازی‌ها: پاسخ وزارت صمت به نمایندگان مجلس ❖

مرکز ارتباطات وزارت صمت - ۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در صنعت

در روزهای اخیر ۱۷ نماینده مجلس با تدوین طرحی خواستار اجرای ماده ۲۳۴ آیین‌نامه داخلی مجلس برای شکایت از سید رضا فاطمی امین وزیر صنعت معدن و تجارت به قوه قضائیه درباره بازار خودرو شده اند. مرکز ارتباطات وزارت صمت در پاسخی که به این نمایندگان منتشر کرده آورده است: در موضوع بنگاه‌داری خودروسازان از اساس در همه شرکت‌های خودروساز در دنیا برای توسعه و بهبود فعالیت‌های تولیدی و اقتصادی و زنجیره تأمین و توسعه محصول و امثال آن، شرکت‌داری انجام می‌شود. در مورد خودروسازان داخلی نیز منع قانونی در این مورد وجود ندارد؛ در همین حال برنامه اصلاح ساختار سهامداری و مالی شرکت‌های خودروساز از سوی وزارت صمت ابلاغ شده و در قالب پروژه در اصلاح ساختار مالی و سهامداری، شرکت‌های خودروساز موظف به فروش و واگذاری اموال هستند. درباره تعارض منافع مطرح شده در تصمیم‌گیری و واگذار نشدن سهام دولت باید گفت دولت در یک خودروساز ۵ درصد و در دیگری ۱۷ درصد سهم دارد و واگذاری این سهام از طریق وزارت اقتصاد و سازمان خصوصی‌سازی اتفاق می‌افتد؛ بنابراین وزارت صمت راسا در این خصوص مجاز به واگذاری و یا فرآیندهای مشابه دیگر نیست. در خصوص تعارض منافع نیز نقش وزارت صمت سیاست‌گذاری کلان و ابلاغ برنامه‌های حاکمیتی با نگاه ملی است و خودروسازان موظف به اجرای سیاست‌های کلان هستند، بنابراین هیئت مدیره این شرکت‌ها تصمیمات راهبردی اقتصادی و اجرایی را گرفته و سیاست‌گذاری کلی صنعت خودرو در وزارت صمت صورت می‌گیرد.

[خبرگزاری ایرنا](#)

❖ تعارض منافع مانع تصمیم‌گیری برای تمرکز دایی متخصصان پزشکی است ❖

احمد حسین فلاحی (سخنگوی کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس) - ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در نظام سلامت و درمان

از نظر توزیع پزشک متخصص و فوق‌تخصص در کشور نظام صحیحی نداریم و متأسفانه شهرهای کوچک و کم‌برخوردار از پزشک محروم هستند. تصمیم‌گیری در خصوص تمرکز دایی متخصصان از مرکز کشور در صورتی به نتیجه می‌رسد که تعارض منافع وجود نداشته باشد، خیلی از کسانی که می‌خواهند در این خصوص تصمیم بگیرند تعارض منافع دارند بنابراین اگر کسانی که خودشان مطب و پست سازمانی دارند بخواهند تصمیم بگیرند به نتیجه مطلوب نخواهیم رسید.

[خبرگزاری فارس](#)

❖ گزارش یک رسانه محلی از تعارض منافع در معاونت غذا و داروی کهگیلویه ❖

پایگاه خبری کبنا - ۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در نظام سلامت و درمان

کهگیلویه و بویراحمد نیز که در حوزه‌های مختلف توسعه، در ردیف استان‌های کمتر توسعه یافته کشور است، از مشکلات بسیار اساسی در حوزه تأمین دارو رنج می‌برد. معاونت غذا و دارو که از وظایف اساسی آن نظارت بر بازار به منظور کنترل قیمت‌ها و تأمین ضرورت‌های دارویی، بازرسی از مؤسسات تولید دارو و فرآورده‌های دارویی، صدور پروانه ایجاد داروخانه و مواردی دیگر است، از اهمیتی اساسی در زیرساخت سلامت در هر استان برخوردار است. بنابراین مدیریت این معاونت از اهمیت خاصی برخوردار است. فردی که مدیریت این معاونت مهم را بر عهده دارد نباید خود صاحب منافع باشد. رئیس این سازمان نباید خود صاحب داروخانه باشد. از ویژگی‌های مهم این شخص، استقلال منافع است. اما شنیده شده است که رئیس فعلی معاونت غذا و داروی کهگیلویه و بویراحمد، علاوه بر اینکه خود صاحب داروخانه در سطح شهر است، در همین مدتی که مسئولیت داشته است، داروخانه‌اش به شبانه‌روزی تبدیل شده است. گفته می‌شود برخی از مسئولین این معاونت، شعبه شرکت‌های دارویی در استان کهگیلویه و بویراحمد تأسیس کرده‌اند. یا گفته می‌شود شعبه یکی از شرکت‌های دارویی را نزدیکان یکی از مدیران سازمان غذا و دارو در استان تأسیس کرده است.

[پایگاه خبری کبنا](#)

❖ درخواست حذف بازرسان نظام مهندسی از مشمولان بخشنامه تعارض منافع ❖

کوروش خواجوی (رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان خوزستان) - ۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه مسکن و شهرسازی

اولین جلسه هسته مرکزی کمیته کنترل و نظارت سازمان نظام مهندسی ساختمان خوزستان برگزار شد. رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان خوزستان با بیان اینکه در این دوره از هیات مدیره اهداف بلندمدتی در این حوزه تعریف شده است عنوان کرد: پیگیری اهداف در کمیته کنترل و نظارت می‌تواند نقطه عطفی در صعود کیفیت ساختمان‌ها باشد. وی بحث تعارض منافع را یکی از عمده‌ترین چالش‌های بازرسان کمیته کنترل و نظارت بیان کرد و گفت: در جلسات شورای مرکزی پیگیری بحث تعارض منافع از اولویت‌ها بوده است و سه جلسه در این خصوص با وزارت راه و شهرسازی برگزار شد و درخواست اصلی حذف بازرسان کمیته کنترل و نظارت از تعارض منافع بوده است که امیدوارم در دوره جدید هیات مدیره شورای مرکزی این موضوع به صورت جدی تری دنبال شود.

[پایگاه سازمان نظام مهندسی خوزستان](#)

❖ طرح سوت زنی و مدیریت تعارض منافع در دستور کار کمیسیون های مجلس ❖

خبرگزاری تسنیم - ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۱

◀ طرح و لایحه تعارض منافع

بررسی طرح حمایت مالی از افشاگران فساد و همچنین رسیدگی به طرح مدیریت تعارض منافع در دستور کار جلسات این هفته کمیسیون های تخصصی مجلس قرار دارد. دوشنبه ۱۹ اردیبهشت، «کمیته موارد خاص» کمیسیون اجتماعی مجلس بررسی شور دوم طرح مدیریت تعارض منافع و لایحه نحوه مدیریت تعارض منافع در انجام وظایف قانونی و ارائه خدمات عمومی را در دستور کار خواهد داشت.

[خبرگزاری تسنیم](#)

❖ تعارض منافع پزشکان زنان؛ ماما انجام می دهد تعرفه را پزشک می گیرد ❖

لیلا محمدخانی (عضو هیئت مدیره نظام پزشکی تهران بزرگ) - ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در نظام سلامت و درمان

متاسفانه علاوه بر اینکه تعارض منافع از سوی متخصصان زنان در بخش بیمه ای وجود دارد در پرداخت تعرفه ماماها و استفاده از مامای همراه هم این تعارض منافع به چشم می خورد. هر چند دیوان عدالت اداری نامه نگاری و درخواست متخصصان زنان و مقاومت ایشان در برابر استفاده از مامای همراه را رد کرد اما هنوز بخشنامه های ابلاغی در بعضی مراکز اجرا نمی شود و بعضی بیمارستان ها مانع ورود همکاران ماما به عنوان عامل و همراه زایمان می شوند! با توجه به سیاست های اشتباه حاکم در سیستم سلامت، جذب نیروی مامایی به درستی صورت نمی گیرد و با استانداردهای جهانی بسیار فاصله داریم به طوری که برای مثال در کشورهای اسکاندیناوی به ازای هر تولد زنده ۳۰ نفر ماما و در ایران ۷ نفر ماما داریم که می توان با اجرا شدن طرح "مامای همراه" تا حدودی کمبود نیروی انسانی در مراکز درمانی از جمله بلوک زایمان را جبران کرد.

متاسفانه با وجود بخشنامه هایی مبنی بر اختصاص ۱۵ تا ۲۰ درصد تعرفه زایمان به ماماها در زمان دولت هشتم و سپس افزایش آن به میزان ۳۰ درصد در زمان طرح تحول سلامت که یکی از اهداف آن ترویج زایمان طبیعی بود این مهم در بیمارستان های دولتی اجرا نشده است؛ این در حالی است که زایمان را ماما انجام می دهد اما سهمی از تعرفه زایمان به او تعلق نمی گیرد اما در صورت بروز هرگونه مشکل قانونی در روند زایمان ماما همانند متخصص زنان مشمول پرداخت دیه می شود. این مشکل شامل بخش خصوصی نمی شود و اگر ماما در خصوصی زایمان انجام دهد ۵۰ تا ۷۰ درصد تعرفه زایمان به وی پرداخت خواهد شد. بدون شک حل این مشکل در بخش دولتی سبب افزایش انگیزه ماماها می شود.

[خبرگزاری تسنیم](#)

❖ نشست بررسی فرایند قانون گذاری مدیریت تعارض منافع در مجلس ❖

مرکز پژوهش های مجلس - ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۱

◀ طرح و لایحه تعارض منافع

دفتر مطالعات مدیریت مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی موضوع نهمین جلسه از سلسله جلسات ارائه خود را «بررسی فرایند قانون گذاری مدیریت تعارض منافع در مجلس» قرار داده است. این نشست در روز چهارشنبه ۲۱ اردیبهشت از ساعت ۱۴:۳۰ لغایت ۱۶:۳۰ در ساختمان شیخ فضل الله مرکز پژوهش های مجلس برگزار می شود و ارائه دهنده بحث در آن یحیی مرتب خواهد بود.

[مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی](#)

❖ تعارض منافع، مانعی بزرگ بر سر راه رگولاتوری ❖

سید حمید حسینی (رئیس اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفتی) - ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در دولت

یکی از موانع بزرگی که همواره باعث شده اجرای تنظیم مقررات مستقل یا همان رگولاتوری به تعویق بیافتد موضوع تعارض منافع است که امسال به عنوان شعار پانزدهمین همایش سالانه این اتحادیه انتخاب شده است. موضوع تعارض منافع از مباحثی است که عامل بسیاری از مشکلات مدیریت اقتصادی امروز کشور است. مبحث تعارض منافع اصولاً در راستای گفتمان مجدد با نهادهای حاکمیتی و به طور خاص با وزارت نفت مد نظر قرار گرفته است. باید بدانیم که همه مدیران اجرایی کشور در معرض تعارض منافع هستند و این موضوع چیزی نیست که کسی گمان کند می تواند از آن اجتناب کند. مشکل حضور مدیران بازنشسته یا غیر بازنشسته هایی که عملاً با اعمال نظر، رقیب بخش خصوصی می شوند و با وارد کار کردن اقوام و نزدیکان خود از فرصت فقدان قانون استفاده می کنند و مثلاً در مناقصه ها ورود می کنند را نیز در پانزدهمین همایش سالانه صادرکنندگان نفت، گاز و پتروشیمی ایران (OPEX) یاد آوری می کنیم تا این آگاهی ایجاد شود که مسئله تعارض منافع در دیگر صنایع کشور و بخصوص در صنایع پایین دست به تاثیر از همان رفتار مدیران بخش بالادستی خود را نشان می دهد. این افراد از تمام امتیازات و تخفیف های دولتی به نفع خود استفاده می کنند و فرصت های رشد و ارتقا بخش خصوصی واقعی را از آنها سلب می کنند. همین تعارض منافع، مانع اجرای مقوله رگولاتوری شده و بررسی های ما نشان می دهد موضوع تعارض منافع است که موجب شده یک سیستم تنظیم مقررات مستقل در کشور شکل نگیرد و بخش خصوصی واقعی همواره از این رهگذر متحمل ضرر و زیان های فراوان بشود. این نکته را می توان در صنایع مرتبط مانند صنعت فولاد، برق، راه آهن، پتروشیمی و بطور کلی صنایعی که زنجیروار بهم متصلند مشاهده کرد.

[پایگاه خبری صدای دیپلماسی ایران](#)

❖ مناظره بر سر تعارض منافع در آموزش و پرورش ❖

منصور اردستانی (مدیرکل دفتر حقوقی آموزش و پرورش) - احمدحسین فلاحی (عضو کمیسیون

آموزش و تحقیقات مجلس) - ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه آموزش عمومی

مجله خبری-تحلیلی رویداد رادیو گفتگو با همکاری مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی نخستین برنامه از سلسله برنامه‌های تعارض منافع در نظام حکمرانی را اجرا کرد. در این برنامه منصور اردستانی (مدیرکل دفتر حقوقی املاک و حمایت قضایی وزارت آموزش و پرورش) در پاسخ به سید حامد حسینی -کارشناس مجری رادیو گفتگو- که در خواست کرد تعارض منافع را در حوزه مدارس غیردولتی و کاهش نظارت بر آن توضیح دهد، با بیان این که دنبال‌کنندگان دیدگاه توسعه مدارس غیرانتفاعی تلاش دارند دولتی‌ها از عرصه رقابت خارج شوند، گفت: سیاست‌های وزارتخانه بر ارتقای کیفیت آموزش و پرورش در مدارس دولتی بوده و کیفی سازی آموزش در مدارس غیردولتی نیز مدنظر است.

در ادامه احمدحسین فلاحی، عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس روی خط ارتباطی رادیو گفتگو حاضر شد و در خصوص تعارض منافع که همچنان وجود دارد، گفت: وزیر قبلی اقداماتی در رفع تعارض منافع اقداماتی صورت می‌داد و اذعان می‌داشتند این رویه را برای مدیران بالادستی حل و فصل کرده‌اند. وقتی یک مدیر صاحب مدرسه باشد، هیچ‌گاه اشکالات مدارس غیرانتفاعی را نخواهید دید؛ از جمله عدم رعایت حقوق معلمان حق التدریس که از کمترین بهره درآمدی برخوردار هستند. فلاحی همچنین مدعی شد بسیاری از مفاد قانونی در مدارس غیرانتفاعی رعایت نشده و در این راستا نظارت جدی صورت نمی‌گیرد که به مدارس دولتی نیز آسیب‌رسان است. اردستانی نیز بیانات خود را مبتنی بر اسناد و عملکردها دانست و گفت: تفاهم‌نامه‌ای با جهاد دانشگاهی به منظور بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی و پژوهشی امضا کردیم تا اقدامات و تصمیمات بر اساس یافته‌های پژوهشی باشد. وی افزود: نظارت بر عملکرد مدارس غیردولتی شورایی است و نماینده‌های مجلس نیز در این شورای نظارت عضویت دارند ولی برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری و نظارت به صورت شورایی عمل می‌کند و یک فرد عهده‌دار نظارت نیست. اردستانی همچنین تاکید کرد در این پروسه نباید میان ناظر و منظور اتحاد ایجاد شود که نوعی از مصادیق تعارض منافع است. ۱۰۶ نفر از ۱۸۴ نفر مدیر که مصداق این اتحاد بودند، مکلف شده‌اند که فعالیت خود را متوقف کنند و ۶۱ نفر هم از پست یا سمت خود در شورا کناره‌گیری کردند.

اردستانی همچنین تاکید کرد به کارگیری مدیران استانی در نقطه صفر در حال پیگیری است و در صورت مدرسه‌داری فرد پیشنهادی وزیر حکمی در این صورت امضا نمی‌کند و در صورت بروز هر شائبه‌ای مسئله پیگیری خواهد شد. فلاحی نیز ضمن جمع‌بندی بحث گفت: آموزش و پرورش در حوزه رفع تعارض به‌واقع پیشرو بوده است ولی ممکن است مواردی در استان‌ها وجود داشته باشد که آقای اردستانی نیز آن را تأیید کردند.

❖ تعارض منافع نظام آموزشی کشور را به قهقرا خواهد برد ❖

حسین صادقی (کارشناس مسائل آموزش و پرورش) - ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه آموزش عمومی

«تعارض منافع»؛ موقعیت‌هایی را شامل می‌شود که می‌تواند زمینه‌ساز بروز فساد شود؛ حال این موقعیت می‌تواند در سازمان مشارکت‌ها و مدارس غیردولتی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درسی، مرکز اطلاع رسانی و روابط عمومی، مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور، مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی، سازمان نوسازی و تجهیز مدارس و حتی معاونت‌های آموزشی و معاونت برنامه‌ریزی منابع و ادارات کل تابعه آن باشد. به طوری که مدیران هر یک از حوزه‌های مذکور علی‌رغم ذی نفع بودن از مصوبات، تصمیمات و یا هر فرصت دیگری که به گونه‌ای رانت اطلاعاتی محسوب می‌شود، در جایگاه مدیریت این حوزه‌ها قرار می‌گیرند و از منافع حضور در این جایگاه‌ها بهره می‌برند. مثلاً مدیری یا کارشناسی در مرکز اطلاع رسانی و روابط عمومی مشغول به کار است که خود شرکت یا مؤسسه فرهنگی و تبلیغاتی دارد که پروژه‌های این مرکز را به آن مؤسسه واگذار می‌کند و از عواید آن بهره‌مند می‌شود. یا رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی و مشارکت‌های مردمی، وقتی خود صاحب چندین مدرسه غیردولتی است قوانینی مصوب می‌کند که بیشترین عواید از مدارس و مراکز آموزشی، نصیب وی و آموزشگاه‌های خود شود. یا به طور مثال مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی آزمون‌های علمی هماهنگی را برگزار می‌کند که تصحیح و اعلام نتایج آن را به شرکتی واگذار کرده که متعلق به یکی از مدیران این حوزه است.

بی‌تردید تعارض منافع در تمامی سطوح کارشناسی تا مدیران ارشد، هر دستگاهی را دچار فساد و رانت خواهد کرد و نظام آموزشی کشور نیز از این تهدید مبرا نیست! تولید تجهیزات آموزشی غیراستاندارد، معرفی منابع کمک آموزشی فاقد صلاحیت، اتخاذ تصمیمات حافظ منافع مدیران و اقداماتی از این دست بی‌شک نظام آموزشی کشور را به قهقرا خواهد برد و جامعه را نسبت به نظام تعلیم و تربیت بی‌اعتماد و خروجی نظام آموزشی را از تراز انقلاب خارج خواهد کرد. ناگفته نماند که در موضوع تعارض منافع، حتی معلمان نیز می‌توانند آثار نامطلوبی از خود برجای بگذارند؛ وقتی معلمی طراح سؤال کنکور یا امتحان نهایی یا هر آزمون علمی می‌شود که فرزند خود در آن سال یا دوره ذی نفع است این تهدید وجود دارد که برای ارتقای جایگاه وی خدای ناکرده مرتکب خبط و خطا شود.

تمامی دستگاه‌های اجرایی دولت باید موظف شوند تا منافذ بروز تعارض را شناسایی و متناسب با دستگاه با آن مبارزه کنند. اگرچه آموزش و پرورش در سال گذشته داوطلبانه و پیش از ابلاغ قانون تلاش کرد تا برخی منافذ تعارض منافع را شناسایی با آن مقابله کند. انتظار می‌رود آموزش و پرورش با ارایه چارچوب علمی و پژوهشی، عوامل و بسترهای ایجاد فساد ناشی از تعارض منافع را شناسایی و با تدوین آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های لازم و فراهم کردن زمینه اجرای آن زمینه ارتقای سلامت اداری در نهاد آموزش و پرورش را فراهم کند.

❖ حاکمیت باید با رفتارهای ضد رقابتی VODها مقابله کند ❖

امیراحمد ذوالفقاری (عضو هیات علمی دانشگاه امام صادق) - ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه کسب و کارها و بازرگانی

در حال حاضر در حوزه صوت و تصویر فراگیر با یک بازار (صنعت) مواجه هستیم. زمانی محتوای صوتی و تصویری یک هنر بود و صرفاً توسط بخش حاکمیتی و قسمتی هم توسط بخش خصوصی در سینما تولید می‌شد، اما الآن بخش خصوصی حضوری جدی دارد. تراکنش‌هایی که در این بخش است نشان از رشد بسیار قابل توجهی به خصوص بعد از ظهور VODها دارد. پس باید با این بازار هم مانند سایر بازارها مواجه شویم و حاکمیت به عنوان مسئول تامین منفعت عمومی وظیفه دارد فضای این بازار را از منظر قواعد بازار تنظیم‌گری کند. دو رسانه بزرگی که در بازار صوت و تصویر فراگیر فعالیت می‌کنند در مواردی رفتارهای ضد رقابتی دارند. یکی از مصادیق آن افزایش شدید در نرخ دستمزد عوامل تهیه فیلم و سریال است.

یکی از رفتارهای تبعیض‌آمیز اپراتورها در موضوع مدل درآمدی ترافیک تمام‌بها اتفاق می‌افتد. مدلی که طی آن مصرف‌کننده به جای اینکه از VOD اشتراک بخرد، ترافیک اینترنتش تمام‌بها محاسبه می‌شود. از دیگر رفتارهای ضد رقابتی اپراتورها این است که خودشان Service Provider (ارائه‌دهنده خدمت) شده‌اند؛ ایرنسل لنز و همراه اول ذره‌بین را راه انداخته‌اند و در ذره‌بین هم نتایج جست‌وجوی فیلم و سریال عمدتاً به رسانه‌های خاصی منتهی می‌شود. زیرساخت را باید عادلانه به همه بدهد ولی در شرایطی که یکی از سرویس‌ها متعلق به خودش است، علناً زیرساخت را برای سرویس خودش تبعیض‌آمیز ارائه می‌کند. هرگونه تعارض منافی که منجر به رفتار ضد رقابتی شود نادرست است. همچنین اگر سائرا به عنوان نهاد زیرمجموعه صداوسیما، که می‌خواهد تنظیم‌گری هم بکند، به عنوان رقیب در این بازار حضور دارد، نباید از اهرم رگولاتوری برای از راه به در کردن رقبا استفاده کند.

[ماهنامه پژوهشی پیوست](#)

❖ از کنار تضاد منافع به سادگی رد می‌شویم ❖

سید مؤید علویان (رئیس هیئت‌مدیره نظام پزشکی تهران) - ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در نظام سلامت و درمان

در یک سال اخیر، حرکت‌های قوی در بحث واکسیناسیون نشان داد که می‌شود کاری را انجام داد، به شرط آنکه تضاد منافع وجود نداشته باشد. تضاد منافع یکی از آفت‌های نظام حاکمیتی در تمام بخش‌ها است. یک سیاستگذار نباید در سیاست‌های ابلاغی خود ذی‌نفع باشد و شرکت دارویی داشته باشد؛ این در دنیا بزرگ‌ترین جرم است. در کشور ما از کنار این جرم‌ها رد می‌شوند که منجر به آسیب‌های اجتماعی و امنیتی شده است.

[روزنامه جوان](#)

تحلیل فضای مجازی: قصه ناتمام قانون مدیریت تعارض منافع اقدامات جزئی نهادها تا چه میزان می‌تواند جایگزین قانونی جامع باشد؟

محمد عادلی

بررسی فضای مجازی در هفته گذشته نشان می‌دهد که نبود قانونی جامع برای مدیریت تعارض منافع سبب شده است که تعدادی از کاربران از نهادهای مختلف بخواهند که در سطح اختیارات خود به این مسئله رسیدگی کنند؛ چنانچه در این هفته وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مخاطب آن‌ها بوده است. از سوی دیگر تعارض منافع در نظام آموزشی نشان داده است که هرچند چنین اقدامات خردی می‌توانند تا حدودی کارآمد باشند اما ناکافی هستند؛ چراکه برخی موارد خارج از اختیارات این نهادها هستند. از سوی دیگر نبود قوانین مانع سبب شده است که برخی با استناد به آسیب‌های تعارض منافع به جای حل مسئله پیشنهاد حذف صورت مسئله را بدهند؛ چنانچه چنین نگاهی در مورد اتحادیه‌ها و اصناف شکل گرفته است.

در تیرماه سال ۱۳۹۹ بود که دولت روحانی [لایحه](#) خود برای مدیریت تعارض منافع را برای بار دوم به مجلس ارائه داد. در مقابل مجلس نیز طرحی را مطرح کرد که هرچند نسبت به لایحه دولت کاستی‌های بیشتری داشت اما سرانجام کلیات آن به تصویب رسید. طرحی که تا امروز نیز رسیدگی به آن در هاله‌ای از ابهام قرار دارد. این کشمکش‌ها که بیشتر نشانگر رقابت‌های سیاسی بود، سبب شده است که تا امروز قانونی جامع برای مدیریت تعارض منافع در کشور وجود نداشته باشد. با این اوصاف برخی کارشناسان به دلیل کاستی‌های طرح مجلس معتقدند که نبود قانونی در این رابطه بهتر از وجود قانونی ناکارآمد و برآمده از این طرح است.

آیا اقدامات خرد نهادها در مقابله با تعارض منافع کارساز است؟

پس از کشمکش‌های فراوان بین دولت پیشین و مجلس سرانجام [کلیات طرح مجلس برای مدیریت تعارض منافع](#) در خرداد سال ۱۴۰۰ تصویب شد اما پس از آن همچنان این طرح که انتقادات فراوانی نیز به آن وارد است، مسکوت باقی مانده است. همین مسئله نیز منجر به آن شده است که این موضوع صرفاً از طریق بخشنامه‌های داخلی در برخی سازمان‌ها و وزارتخانه‌ها پیگیری شود. از سوی دیگر برخی از کاربران نیز که گویا امیدی به وضع قانونی جامع در این مورد ندارند، از مسئولان نهادهای مختلف می‌خواهند که حداقل رسیدگی به این موضوع را در نهاد خود پیگیری باشند. چنانچه این بار کاربران از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و اداره بازرسی، ارزیابی عملکرد، نظارت و رسیدگی به شکایات این وزارتخانه چنین خواسته‌ای را داشته‌اند:

«لااقل شما به عنوان وزارت کار برای ایجاد اشتغال جوانان تحصیل کرده با ارائه لایحه‌ای به مجلس، دوشغله‌ها در سطوح غیر مدیریتی دستگاه‌های اجرایی را از اشتغال هم‌زمان به کارهایی که نیازمند داشتن پروانه اشتغال بکار هست، منع کنید».

«مارتیس اداره بیمه ایران می‌شناختیم که فاکتورهای خسارت که از مغازه لوازم‌پدکی پسرش بود رو زود تأیید می‌کرد و بقیه رو معطل نگه می‌داشت. اگر این رانت نیست پس چیه؟ لااقل شما یه کاری بکنید».

هرچند این موضوع که آیا رسیدگی به این مسائل اصولاً جزو وظایف وزارت کار است یا خیر جای بحث دارد اما نشان می‌دهد که تا چه میزان کاربران از رسیدگی به این موضوع در سطح کلان ناامید هستند.

مدارس غیرانتفاعی؛ گرانیگاه تعارض منافع در نظام آموزشی

در [تحلیل فضای مجازی هفته پیش](#) گفته شد که وزارت آموزش و پرورش از جمله نهادهایی است که تا حدودی بهتر از سایرین عمل کرده و اقدامات مناسبی برای مدیریت تعارض منافع داشته است. با این حال تجربیات کاربران نشان می‌دهد که هرچند این وزارتخانه سعی کرده است بر کارمندان خود نظارت داشته باشد اما همچنان برخی افراد خارج از این نهاد از راهکارهایی به خصوص با تأسیس مدارس غیرانتفاعی به نفع خود بهره می‌برند که مصداق بارزی از تعارض منافع است. یکی از کاربران نمونه‌ای را در شیراز مثال می‌زند:

«امروز می‌خوام سرفصل رانت رو با ذکر مثالی از شورای شهر شیراز براتون به آموزش بذارم. سازمان فرهنگی هنری شهرداری و کمیسیون فرهنگی شورای کارگاه تربیت فرزند برگزار کردن که فقط برای والدین فرزندان ۶ تا ۱۲ ساله. رئیس کمیسیون فرهنگی شورا با مدرک عمران یکی از مربی‌هاست. خب که چی؟ داستان از اینجا جالب میشه که وقتی وارد سالن همایش می‌شیم دورتادور بنر تبلیغات یه مدرسه غیرانتفاعی رو می‌بینیم بنام فاتح. یه میز در ورودی سالن قرار دادن که مدرسه رو تبلیغ و والدین رو ترغیب به ثبت‌نام می‌کنن. حالا متوجه شدید چرا فقط والدین فرزندان ۶ تا ۱۲ سال دعوت بودن؟»

کاربری دیگر نیز نمونه‌ای دیگر را بیان می‌کند که چگونه در مشهد با تأسیس مدرسه غیرانتفاعی در منطقه‌ای محروم از سهمیه این مناطق برای ورود به دانشگاه استفاده می‌شود:

«حماسه جدیدی از آقازاده بازی مسئولان که تا نبینید باور نمی‌کنید! این‌ها دانش آموزان پولدار منطقه یک مشهد هستند که پدران آن‌ها یک مدرسه غیرانتفاعی لاکچری در منطقه محروم، منطقه ۳، درست کرده‌اند تا در کنکور با سهمیه منطقه ۳ شرکت کنند! یعنی برای قبولی در کنکور رفته‌اند در جهنم برای خود یک بهشت درست کرده‌اند و بعد در کنکور خودشان را به جای سهمیه جهنمی‌ها جا می‌زنند تا شانس قبولی بیشتری داشته باشند!».

هرچند وزارت آموزش و پرورش تلاش‌هایی کرده است اما عدم وجود برنامه‌ای جامع، فراگیر و هماهنگ در مورد تعارض منافع را باید به وجود آورنده این وضعیت دانست؛ چراکه گاهی اوقات نظارت و رسیدگی به برخی موارد خارج از اختیار

این وزارتخانه قرار دارد. به خصوص آنکه باز گذاشتن دست افراد در تأسیس مدارس غیرانتفاعی و جهت‌گیری سیاست‌های آموزشی به سمت خصوصی‌سازی فراتر از حیطه اختیارات درونی این وزارتخانه و نیازمند بازنگری در قوانین مربوطه در جهت رفع تعارض منافع است.

حذف نهادهای حرفه‌ای به بهانه تعارض منافع

بارها اتفاق افتاده است که کاربران نسبت به اقدامات و عملکرد اتحادیه‌ها و اصناف مختلف اعتراض داشته‌اند و آن‌ها را محفلی حاوی تعارض منافع دانسته‌اند. بیشتر این انتقادات نیز حول سیستم مجوزدهی اتحادیه‌ها بوده است که چگونه برخی افراد با سخت کردن شرایط اخذ مجوز فضا را برای حضور دیگران محدود می‌کنند. در یک نمونه کاربری می‌نویسد:

«سران یک اتحادیه صنفی که مغازه‌های ۹۰۰ متر به بالا دارند، شرط صدور پروانه در صنفشان را داشتن مغازه حداقل ۹۰۰ متری تعیین کرده‌اند و پروانه کسب رقبایشان با مغازه زیر ۹۰۰ متر را تمدید نمی‌کنند. به خاطر این جور سوءاستفاده‌ها از تعارض منافع اصرار داریم حق صدور مجوز باید از تشکل‌ها گرفته شود.»

هرچند بروز چنین اتفاقاتی می‌تواند آسیب‌زا باشد اما مشکل بزرگ‌تر نگاه برخی افراد است که حضور چنین نهادهایی را به کل غیرضروری می‌دانند. این نهادها که به نوعی جزو نهادهای اقتصادی برای پیشبرد امور در حوزه‌ای خاص هستند، هرچند بنا به شرایط ممکن است آسیب‌هایی داشته باشند اما نمی‌توان به کل منکر حضور آن‌ها شد. چنانچه کاربری با این نگاه می‌نویسد:

«فریدمن میگه توقع شما از این چنین ساختارهایی برای کارکرد بهتر مثل این است که بخواهیم گربه پارس کند. اصولاً ساختار این قبیل آژانس‌ها، ادارات و اتحادیه‌ها و... بر اساس مانع‌تراشی و تخریب بازار آزاد است حتی اگر پرهیزکارترین و معتمدترین آدم‌ها هم جایگزین بقیه شوند.»

این نوع نگاه که باید امور بازار را به دست مکانیزم عرضه-تقاضا عاری از هرگونه تنظیم‌گری سپرد و هیچ‌گونه مداخله‌ای در آن نداشت تا حدی در بین برخی کاربران رخنه کرده است که اساساً هرگونه سازوکار درونی اصناف را نیز هم‌ردیف مداخله دولت می‌داند. در مقابل این نگاه کاربری در پاسخ می‌نویسد:

«گرفتن حق صدور مجوز از تشکل‌های بخش خصوصی کار درستی نیست و برگشت به عقبه! بزرگ شدن مجدد دولته! مگه هر جایی حاکمیت دچار اشتباه یا تخلف میشه اختیارش ازش سلب میشه؟! اجازه بدیم بخش خصوصی هم فرصت یادگیری و بالندگی داشته باشه و اشتباهی هم اگر داشت باهم کمک کنیم تا اصلاح بشه.»

سربازان؛ نیروی کار ارزان

موضوعی دیگر که این هفته مورد توجه کاربران قرار گرفته بود، بحث سربازی بوده است. کاربران تعارض منافع موجود در این موضوع را ناشی از تصمیم‌گیری ستاد کل نیروهای مسلح می‌دانستند چراکه نهادی است که خود از حضور

سربازان بیشترین بهره را می‌برد و خود تصمیمات اصلی را در مورد آن می‌گیرد. این کاربران عقیده داشتند که چون ستاد کل از طریق سربازی اجباری نیروی کار ارزان در خدمت خود دارد، مانع از تغییر سیستم به سمت سربازی اختیاری و با دستمزد مکفی می‌شود:

«یکی از مشکلات ساختاری در کشور ما مسئله تعارض منافع می‌باشد، در موضوع سربازی اجباری چطور تصمیم‌گیری در خصوص آینده میلیون‌ها نفر را به ستاد کل نیروهای مسلح که خود ذینفع می‌باشد، می‌سپاریم؟! مدعی را به قضاوت متهم دعوت کردن خنده‌دار است.»

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۹۳

شماره نود و سوم - ۱۱ تا ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۱

مجری: مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

شماره واتساپ خبرنامه: ۰۹۳۳۱۴۴۱۸۲۲

